

РЕШЕНИЕ

№ 3873

гр. София, 04.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 150 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЛЮБОМИР ИЛ. ИГНАТОВ

при участието на секретаря ВАЛЕНТИНА Г. НЕСТОРОВА
като разгледа докладваното от ЛЮБОМИР ИЛ. ИГНАТОВ Гражданско дело
№ 20231110111357 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК) и сл.

Образувано е по искова молба на П. В. Д., ЕГН *****, адрес ., съдебен адрес . (ищца), действаща чрез упълномощения процесуален представител адвокат М. А.. Ищцата твърди, че срещу нея е била издадена заповед за изпълнение на парични задължения, породени от договор за студентски кредит от 2012 г. Заповедта за изпълнение влязла в сила и въз основа на нея бил издаден изпълнителният лист през 2016 г. Твърди, че след влизането на заповедта за изпълнение в сила е било образувано изпълнително производство, но през периода 16. 10. 2017 г. – 16. 10. 2022 г. по него не са били предприемани изпълнителни способности от взыскателя, поради което правото на принудително изпълнение се е погасило по давност. Иска от съда да установи несъществуването на правото на принудително изпълнение на държавата Република . за сумата 3 738 лева и 33 стотинки, представляваща извършено плащане от държавата в полза на кредитора „. (.“ ЕАД на задълженията на ищцата по изпълнителен лист от 20. 12. 2016 г., издаден в полза на „. (.“ ЕАД по ч. гр. дело № 05195 по описа на Пернишкия районен съд за 2016 г., ведно със законната лихва от датата на плащането 12. 04. 2017 г., поради погасяването му по давност. Претендира разноси.

Националната агенция за приходите, действаща като процесуален субституент на държавата, адрес . (ответник) е подала отговор на исковата молба чрез упълномощения процесуален представител И.Б. – служител с юридическа правоспособност. Признава, че държавата е заплатила на основание чл. 14, ал. 3 ЗКСД парично задължение на ищцата, във връзка с което е възникнало право да получи от ищцата като кредитополучател всичко, което държавата е платила за нейна сметка, заедно със законната лихва от момента на плащането. Понеже става въпрос за частно държавно вземане, то се събира от Националната агенция за приходите, но по реда на ГПК на основание чл. 163, ал. 2 ДОПК. Признава, че за събиране на процесното

вземане по молба на Националната агенция за приходите е било образувано изпълнително дело, че дългът не е бил удовлетворен, че е изтекла приложимата петгодишна погасителна давност, както и че изпълнителното производство се е прекратило по право на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК. Дори заявява, че е поискал изрично от съдебния изпълнител да прекрати изпълнителното производство. Изтъква, че не са били предприемани действия на принудително изпълнение срещу ищцата след изтичането на погасителната давност. Прави извод, че ищцата няма правен интерес да заведе иска. Иска от съда да прекрати делото. Иска от съда да възложи разноските по делото на ищцата.

След като съобрази доводите на страните и данните по делото съдът направи следните фактически и правни изводи.

Съдът е сезиран с отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439, ал. 1 ГПК. Противно на заявеното с отговора на исковата молба, ищцата има конкретен и належащ правен интерес да предяви иска. Този правен интерес произтича от фактическите ѝ твърдения за издаден срещу нея изпълнителен лист. Независимо от продължителността на изпълнителното производство и изтичането на погасителната давност за паричните задължения по издадения изпълнителен лист, съдебният изпълнител продължава да е обвързан от процесуалната ценна книга. Той не може нито да приложи служебно института на погасителната давност, нито да разрешава възникналите между страните в изпълнителното производство спорове относно прилагането на този институт. Затова ако след издаването на изпълнителния лист погасителната давност е изтекла, каквито твърдения са въведени с исковата молба, ищцата има правен интерес да предяви отрицателния установителен иск по чл. 439, ал. 1 ГПК. Исковата молба следователно е подадена от заинтересовано лице. Това е било сторено чрез надлежно упълномощен процесуален представител. Исковата молба е придружена и с документ за внесена държавна такса в необходимия размер. След неколкостотинкратни уточнения ищцата насочи иска си срещу държавата, която е носителят на оспорените като погасени по давност парични задължения. В настоящото производство държавата участва чрез Националната агенция за приходите като неин процесуален субституент (нетипична страна) на основание чл. 26, ал. 2 ГПК във връзка с чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД). При това положение исковата молба е редовна, а предявеният с нея иск е процесуално допустим.

Страните не спорят и съдът приема за безспорно установени всички фактически твърдения, съдържащи се в исковата молба. Те се подкрепят и от приложените към исковата молба писмени доказателства. Въз основа на тях съдът приема за установена следната фактическа и правна обстановка. На 23. 02. 2012 г. ищцата сключила с третото лице „(.)“ ЕАД договор за студентски кредит, по силата на който получила сумата 2 940 лева с целта да заплати с нея общо седем такси за обучение, всяка от които в размер на 420 лева. Ищцата трябвало да възстанови главницата и да заплати възнаградителна лихва, която била фиксирана в размер на 7 % на година. Тези задължения били разсрочени от страните по договора за студентски кредит на 60 равни месечни вноски, всяка една от които в размер на 70 лева и 23 стотинки (тоест ищцата трябвало да заплати на третото лице общо 4 213 лева и 80 стотинки. Изпълнението на тези задължения било наред с това и отсрочено от страните за „*гратисен*“ период от 52 месеца, тоест ищцата трябвало да започне да заплаща вноските за главница и лихва от 05. 07. 2016 г.

Ищцата обаче не изпълнила задълженията си. След като тя пропуснала да заплати първите три вноски за главница и лихва по кредита, третото лице обявило

задължението ѝ за възстановяването на главницата за предсрочно изискуемо. Така на 15. 11. 2016 г. в полза на третото лице била издадена *„заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 410 ГПК“* от Пернишкия районен съд по ч. гр. дело № 05195 по описа за 2016 г. На 20. 12. 2016 г. по същото дело съдът издал и изпълнителен лист, по силата на който ищцата била осъдена да заплати на третото лице следните парични задължения:

1. сумата 200 лева и 2 стотинки, представляваща редовно падежира на главница;
2. сумата 3 348 лева и 66 стотинки, представляваща предсрочно изискуема главница;
3. сумата 95 лева и 35 стотинки, представляваща възнаградителна лихва;
4. сумата 17 лева и 55 стотинки, представляваща *„наказателна лихва“*;
5. сумата 431 лева и 23 стотинки, представляваща разноски за заповедното производство.

След като се снабдил с изпълнителния лист, кредиторът образувал изпълнително дело № 20177520400091 по описа на частния съдебен изпълнител Соня Д., арéal на действие Пернишкия окръжен съд. Успоредно с това кредиторът поискал заплащането на сумите от държавата, която била поръчителствувала за изпълнението на задълженията на ищцата на основание чл. 13 ЗКСД. Държавата заплатила на третото лице всички задължения на ищцата по изпълнителния лист, с което встъпила в правата на удовлетворения кредитор на основание чл. 14, ал. 3 ЗКСД във връзка с чл. 74 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). След това заплащане тя била конституирана чрез процесуалния ѝ субституент Националната агенция за приходите като вискател в изпълнителното производство. Така на 18. 09. 2017 г. съдебният изпълнител изпратил на ищцата покана за доброволно изпълнение на паричните задължения по изпълнителния лист в полза на Националната агенция за приходите. С поканата за доброволно изпълнение били наложени запори върху автомобила на ищцата марка и модел *„Мерцедес 170“* с рег. номер . и вземанията ѝ по банковите и сметки при *„Обединена българска банка“* АД, третото лице и *„Първа инвестиционна банка“* АД. След това не били предприемани действия по принудително изпълнение.

При тази възприетата обстановка съдът направи следните изводи.

Заповедта за изпълнение съдържа едно вътрешно противоречие – от една страна, тя е озаглавена *„заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ“*. От друга страна, в заглавието е посочено също така, че заповедта за изпълнение е *„по чл. 410 ГПК“*. Разбира се, третото лице в качеството си на банка е могло да се снабди със заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист въз основа на извлечението от счетоводните си книги съгласно чл. 417, ал. 1, т. 2 ГПК. Съдът трябва да установи дали заповедта за изпълнение е била по чл. 417 ГПК или по чл. 410 ГПК и в кой момент е влязла в сила въз основа на приложените към исковата молба косвени доказателства. Освен това самата заповед за изпълнение съдържа данни за обявяване предсрочно изискуемост – обстоятелство, което е относимо към заповедите за незабавно изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК. Това са все индикации, че заповедта е била за незабавно изпълнение. От друга страна, датата на изпълнителния лист не съвпада с тази на заповедта за изпълнение – той е издаден повече от един месец по-късно. Това на свой ред е индикация, че заповедта е била по

чл. 410 ГПК, че препис от нея е бил връчен на ищцата и че към датата на издаването на изпълнителния лист 20. 12. 2016 г. срокът за възражение е бил изтекъл и заповедта е била влязла в сила. Тези вътрешни противоречия в доказателствените материали възпрепятстват преценката на съда относно точния момент на влизането в сила на заповедта за изпълнение и дали тя изобщо е влязла в сила, поради което и съдът не може да прецени дали да приложи специалната тригодишна давност за вземанията за лихви и неустойки или петгодишната давност съгласно чл. 117, ал. 2 ЗЗД, а освен това не може да прецени и точният начален момент на течението на погасителната давност.

Независимо от приложимата погасителна давност и точния начален момент на течението ѝ, изпратената покана за доброволно изпълнение косвено доказва, че взыскателят е предприел действия на принудително изпълнение в промеждутъка от образуването на изпълнителното дело (на неустановена дата през първата половина на 2017 г.) до изпращането на поканата за доброволно изпълнение на 18. 09. 2017 г., с което е прекъснал течението на погасителната давност.

Впоследствие обаче ответникът призна, че е бездействувал, поради изпълнителното дело се е прекратило на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК най-късно на 18. 09. 2019 г., а погасителната давност е изтекла най-късно на 18. 09. 2022 г. Поради тези съображения предявеният иск е основателен

Разноски. При този изход на делото съдът следва да присъди сторените разноски. При основателен иск поначало разноските следва да бъдат присъдени в полза на ищцата. Ответникът обаче изрично е възразил, че не е дал повод за завеждането на делото и че следователно разноските следва да останат в тежест на ищцата. Във връзка с това съдът приема следното. Макар и да е налице правен интерес от воденето на отрицателния установителен иск по чл. 439, ал. 1 ГПК, както вече беше обосновано, въпросът, свързан с даването на повод за воденето на делото стои различно. За да е дал повод да бъде заведен иск по чл. 439, ал. 1 ГПК, ответникът трябва да е имал поведение, което пряко и непосредствено засяга или заплашва да засегне неблагоприятно правната сфера на ищцата. Ищцата в случая твърди, че вземанията по банковата ѝ сметка продължават да бъдат запорирани. Ответникът, от друга страна, заявява след прекратяването на изпълнителното производство изрично е поискал от съдебния изпълнител прекратяване на производството. Всъщност основаниято за прекратяване на изпълнителното производство по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК настъпва автоматично по силата на закона. За прекратяването му на това основание не се изисква нито искане на страна в изпълнителното производство, нито акт на съдебния изпълнител. Ако съдебният изпълнител все пак постанови съответен акт, той има само декларативно действие. В този смисъл са разясненията, дадени още с В този смисъл са разясненията, дадени още с Тълкувателно решение № 47 от 1. IV. 1965 г. по гр. дело № 23/65 г., ОСГК на ВС, които бяха препотвърдени при действащия ГПК с т. 10 от Тълкувателно решение № 2 от 26. 06. 2015 г. по тълк. дело № 2 от 2013 г. на ОСГТК на ВКС. От друга страна, прекратяването на изпълнителното производство на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК не изключва възможността на взыскателя да образува ново изпълнително дело въз основа на същия изпълнителен лист. Тъкмо в този случай и следва да бъде прието, че той дава повод за завеждането на иска по чл. 439, ал. 1 ГПК – когато въпреки прекратяването на изпълнителното производство на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК и погасяването на паричните задължения по изпълнителния лист по давност кредиторът инициира ново изпълнително производство въз основа на същия изпълнителен лист. В дадения случай страните не спорят, че ответникът не е предприемал каквито и да било действия по принудителното събиране на паричните

задължения по изпълнителния лист след изтичането на перемпционния срок и погасителната давност. Затова и съдът приема за основателен доводът му, че той не е дал повод за завеждането на иска по чл. 439, ал. 1 ГПК. Сторените от ищцата разноси следва да останат за нейна сметка.

Мотивиран от всичко изложено, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 439, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс в отношенията между държавата, действаща чрез процесуалния субституент Националната агенция за приходите, адрес ., и ищцата П. В. Д., ЕГН *****, адрес ., че правото на принудително изпълнение на паричните задължения по изпълнителния лист, издаден на 20. 12. 2016 г. по ч. гр. дело № 05195 по описа на Пернишкия районен съд за 2016 г., не съществува.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването на преписа.

Служебно изготвени преписи от решението да се връчат на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____